

vt non sit necesse de eo hic priuatim verba facere. Rarò hodie, ob eius immensam vehementiam, medici ipso vtuntur.

DE EYPHORBIO.

Caput XCI.

EYphorbium liquorem esse arboris cuiusdam, supra diximus. Pituitam *Vis.* crassam & lentam, Aëtio, Paulo, & Actuário testibus purgat, quantumuis impacta etiam neruis, & articulis. Aquam quoque deijcit. Est verò celerrimum, & maxime ignea vi flagrans: vnde colicis, & aluum frigidiorum habentibus datur. Cateros vehementer conturbat, & sitim maxime ciet. Per se minime *Infrenantia* surmendum, sed semper illi non nihil ex odoratis seminibus aniso, mastiche, & spicanardi permiscendum. Datur ex aqua mulsâ. Præstat autem cum melle cocto *Exhibendi* in catapotia digerere. Ponderus, Actuário teste, triobolare est. Mesue à filiqua *modus.* vna ad tres progreditur, adeoque vltra scrupulum dimidium, aut duodecim grana ad summum non transcendit, idque si vetustius fuerit. Ante annum, propter immensam vehementiam quam tum habet, haud temerè vsurpandum erit. Quare ubi recens fuerit, vix quantitatem ab Actuário præscriptam transcendemus, sed infra tria, aut summum quatuor grana subsistamus. *Ponderus.*

DE ARMENIO LAPIDE.

Caput XCII.

ARmenius, siue Armeniacus, vel vt vulgò appellatur Armenus lapis, quo pictores vtuntur, Aëtio attestante, ex Armenia defertur, vnde nomen *Vis.* assumpsit. Præfertur qui friabilis, æquabilis est, & expers calculorum, qui que non nigrescit adustione. Atram bilem, & omnem lentum crassumque humorem sanguini commixtum educit. Quare, vt autor est Actuarius, melancholicis, elephantiacis, & similibus dari solet. Item in renum vitijs, & spirandi difficultate. Citra verò molestiam alui deiectionem mouet, neque vllus strangulationis timor subest, neque deliquium animi sequitur: que duo ferè in vehementioribus purgationibus accidere consueuerunt. Hinc est, quòd Aëtius hunc infantibus, thoracis vitio vexatis, ad vomitum excitandum dari præcipiat. Ponderus *Ponderus.* Actuário teste, est sextula, hoc est scrupuli quatuor, aut plus minusue pro sumentis viribus. Mesue non loti ponderus esse drachmam semis, aut sesquidrachmam: loti autem drachmam vnam, vel drachmas duas scribit. Alexander Trallianus scrupulos tres vel quatuor, loti verò quinque vel sex exhibet, adeoque à Mesue non dissentit. Lauatur autem ijs liquoribus, qui refrigerandi vim habent, vt est cichorii liquor stillaticius.

DE CYANEO.

Caput XCIII.

Cyanæus, vel vt Latini nominant, cæruleus lapis est, quem Arabum familia Lazuli, & stellatum, quòd maculas quasdam aureas stellarum modo *Nomina.* radiantes, habeat, vocant. Optimus est qui percussus celerrime scintillat, difficile *Stellatus.* frangitur, aureas guttulas ostendit, & est exactissimo cæruleo colore, Armenio violentior est, ideoque vt lauetur liquoribus frigefaciendi vim habentibus opus est. Commodè quoque cum aromaticis ac corroborantibus medicamentis, cinamomo, & mastiche propinatur. Vim purgantem melancholiam supra & infra obtinet. Quocirca aduersus omnes melancholicos affectus, Maniam, melancholiam, caneros, alios nigros, quartanas, & *Facultas.*

N iij hæmor.

Probatio. hæmorrhoidas valet. Dum vritur, cæruleus magis euadit, si legitimus est: adul-
Pondus. terinus autem vstione nigricat. Pondus eius, quod Armenio vehementior sit,
 minus esse debet. Mesue drachma vna vsq; ad drachmas duas & dimidiam, in
 Cyaneo exhibendo, progrediaudet.

DE HERMODACTYLO.

Caput XCIII.

*Hermodacty-
li duo gene-
ra.* **H**ermodactyli Mesue duo facit genera. Vnum radice digitali longitudine,
 1. quod non est nisi Behen, & minimè ephemereum, non lethale, vt nonnulli
 2. existimant, quemadmodum in nostris super Nicolaum Myrepsum annotatio-
 nibus demonstrauius. Alterum radice rotunda: quod itidem in duo partitur
 genera. Vnus enim habet radicem albam, crassam, ac modicè duram atq; is esse
 videtur, qui in hodiernum diem nomē Hermodactyli in officinis medicorum
*Hermodacty-
lus Pauli.* retinet. A Paulo quoq; qui Hermodactylus appellatur, albus est. Hic alui de-
 iectionem molitur, pituitamq; crassam, ab articulis præsertim extrahit. Ob id
 priuatim in podagra, & articularum doloribus, quum humores defluunt, da-
 tur per se, vel decocto aliquo conuenienti. Admouetur etiam articulis dolore
 affectis cum farina hordei, vitellis ouorum, & mica panis. Nec solus Mesue al-
 bum Hermodactylum conferre podagræ, adeoq; Pauli esse Hermodactylum
*Francisci A-
lexandri re-
prehensio re-
pulsã.* innuit, verum etiam Serapio. Vt falsò me reprehendat Franciscus Alexander,
 quod Hermodactylum Mesues, eundem cum Pauli Hermodactylo esse statue-
 rim. Quum enim vterq; Mesue nimirum & Serapio, rubrum occidere scribat,
 vt ab albo diuersus sit, necesse est. Sed bono viro imposuit, quod Pauli Hermo-
 dactylum cognitum non habuerit. Cæterum is, Paulo autore, stomacho nimis
Infrenantia. quàm aduersatur. Proinde aliqua quæ eius maliciam corrigant, ac vehementi-
 am coerceant, illi miscenda erunt: vt sunt cinnamomum, mastiche, zingiber,
Pondus. aut piper longum. Datur cum oxymelite scillitico, aut melle rosaceo, pondere
 drachmæ vnius, aut plus aut minus, pro sumentis viribus. Alterum genus Her-
 modactyli rotundi, foris nigram aut rubentem radicem obtinet. Atq; is est, qui
Colchicon. Croci flore per autumnum sese passim in pratis ostentat, & vulgò Hermoda-
 ctylus nuncupatur. Græcis vetustioribus Colchicon dicitur, vt tomo nostro-
 rum de Stirpium historia Commentariorum secundo copiosè admodum osten-
 dimus. Is intra corpus, vtpote venenatus, tutò haud sumitur. Sed Hermodacty-
 li historiam multo exquisitius altero nostrorum de Stirpium historia Com-
 mentariorum tomo tractauius, ad quem nunc lectorem ablegamus. Atque
 indè quam pueriliter Rondelitiùs, alioqui vir doctissimus, in sua pharmacopo-
 larum officina in pilulis foetidis, de Hermodactylo differuerit, omnibus pate-
 bit. Vt enim reliqua taceam, quis vnquam Græcorum Pentaphylli radices,
 Hermodactylos appellauit? Certè non credidissimè virum hunc herbarum tam
 exiguam habere cognitionem, nisi id ipsum ex eiusdem annotationibus certè
 cognouissimè.

DE TITHYMALO.

Caput CXV.

Esula. **E**tithymalorum genere est herba, quæ vulgò & officinis Esula vocatur.
 Quapropter pituitam & bilem elicit, quemadmodum alij Tithymali. Vi-
 rentes illorum ramuli, Actuario teste, fictili paulatim torrendi sunt, tritiq; cum
Vis. polenta scrupulorum ternum pondere, miscendi in aqua, & in potu præbendi:
Pondus. quippe quòd exiccati surculi impotentiores habeantur. Admiscenda tamen ijs
 erunt

erunt odorata aliqua medicamenta, & quæ eorum vehementiam frangere possunt. Sunt hodie, qui plus de Tithymalis in puluerē redactis quam drachmani unam exhibēt. Tutius tamen est, ut intra pondus ab Actuario, optimo autore, nobis præscriptum consistamus. Historiam & picturas omnium Tithymalorum, qui septem numero sunt, in tertio nostrorum de Stirpium historia Commentariorū tomo reperient studiosi: ut non sit necesse hic de ijs fusius tractare.

DE ELATERIO.

Caput XCVI.

Elaterium, ut supra quoque monstrauimus, est succus è fructu syluestris Cucumeris expressus. Modum autem exprimendi Dioscorides docet. Bilem & pituitam vacuat. Eius maximum pondus, autore Dioscoride, obolus est: minimum, semiobolus. Pueris tamen minus adhuc est dandum: chalcis nimirum duo, id est, grana quatuor. Actuarius ternos obolos, hoc est scrupulum unum & semis, cum lacte recens emulcto exhibet.

*Elaterium
quid.
Vis.
Pondus.*

DE THYMAELAEA.

Caput XCVII.

Thymaelæa officinis Mezereon dicitur. Pituitam & aquam purgat, si viginti granorum interna bibantur, aut summum triginta, quemadmodum Actuarius placet. Verum quoniam adurentis sunt facultatis, ea præstat in catapotia cum melle cocto formare, aut vix acino, farina similiue quopiam inuoluere, ac simul hordei cremorem superbibere. Præstat etiam post hausta grana gnidia rosaceum aut melinum sorbere ne fauces inflammentur. Nemo tamen ijs, ut etiam catapotijs ex ipsis confectis facile, nisi in robustis, ac fortioribus corporibus uti debet. Hic finem libro primo imponemus: quod si quid adhuc desideretur, id in altero libro explicare studemus.

Thymaelæa.

LIBRI PRIMI FINIS.

DE